विकास खबरपत्रिका राष्ट्रिय साप्ताहिक

प्रेस काउन्सिलबाट 'क' वर्गको मान्यता प्राप्त

विकास

www.bikaskhabar.com खबरपत्रिका साप्ताहिक

sfof{no
थाहा नगरपालिका-७
शिखरकोट, मकवानपुर
kmf]g g+
०५७-४०००१०
Odhn
bikaskhabar@gmail.com

● मकवानपुर, वर्ष-०९, ● अंक-५०, ● २०७४ असार १२ गते सोमबार, ● 26 June, 2017, ● नेपाल सम्वत्-११३७, ● पृष्ठ-६, ● मूल्य रु. ५/-

थाहा पोलिक्लिनिकको लापरवाही

फोहोर फाल्ने ठाउँ खानीपानीकै मुहान

◆ विकास संवाददाता
थाहानगर

मकवानपुरको थाहा नगरपालिकामा रहेको थाहा पोलि क्लिनिकले खानेपानीको मुहानमै अस्पतालजन्य फोहोर फाल्ने गरेको पाइएको छ । स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कने औषधिका खाली सिसी, सुई, रगत लतपतिएका कपडा, कपास, औषधिका खोल र पञ्जा समेत थाहा नगरपालिका वडा नम्बर ४ स्थित कुर्सीमोड नजिकैको गैरीमा फालेको भेटिएको छ ।

वातावरण र मानव स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पार्ने स्वास्थ्य संस्थाका फोहरको यथोचित व्यवस्थापनमा थाहा पोलि क्लिनिकको हेलचेक्राई पाइएको हो । क्लिनिकले प्रयोगशालामा प्रयोग गरिएको सामाग्री समेत बस्ती माथिको पानीको मुहानमाथि छेवैमा मनपरि ढंगले फालेको हो ।

पोलि क्लिनिकका सञ्चालक सदस्य सहदेव ढकालले भने-पोलि क्लिनिकको फोहोर आफैले व्यवस्थापन गर्ने गरेको बताए । उनले सिरिन्ज जलाउने मेशिन आफैसँग रहेको र अन्य फोहोर बाहिर लगेर जलाउने गरेको जिकिर गरे । नजिकैको जग्गा भाडामा लिएर फोहोर जलाउने गरिएकोमा केही समयदेखि उक्त कार्य अवरूद्ध भएको उनले बताए ।

ufpFn]x]wf/fsf] kfgL vfg}5f}8]

थाहा-४ का कारूलखोला खानेपानी उपभोक्ता समितिका एक उपभोक्ता एक दिन गाडी चढेर दामन जाँदै थिए । उत्तिन्खेर उनको आँखा सडक भन्दा तलतिर पऱ्यो । सेतो फोहोरको थुप्रो देखे । गाउँमा लगेको खानेपानीको मुहान माथि फोहोरै हो कि भन्ने उनलाई जिज्ञासा लाग्यो । ति उपभोक्तालाई कोतुहलता जाग्यो, घर आएपछि एक्लै हेर्न पुगे । देखे, थाहा पोलिक्लिनिकको फोहोर । रगत लतपतिएको कपास, सूईहरू, औषधिका बोत्तल, फोहोरै फोहोर उनले गाउँमा त्यही कुरा भने ।

पानीको मुहानमाथि अस्पतालजन्य फोहोर फालेको देखेपछि अहिले थाहा-४ भुईडाँडाका बासिन्दाले धाराको पानी खाने छोडेका छन् । स्थानीय भूसुने ओडारको मुहानबाट ल्याएको खानेपानी आयोजना अन्तर्गत किटेनी र भुईडाँडाका करिब तीनसय परिवारले पिउने गर्थे । अहिले खानै छाडेका छन् ।

थाहा पोलिक्लिनिकले खानेपानीको मुहान नजिकै फालेको अस्पतालजन्य फोहोरहरू । फोटोः विकास खबरपत्रिका

sfg"gdf s]5 <

फोहर व्यवस्थापनसम्बन्धी ऐन २०६८ र नियमावली २०६९ मा स्वास्थ्य सस्थाले आफैं फोहरको उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने उल्लेख छ ।

फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन ०६८ को परिच्छेद् ९ को दफा ३९ बमोजिम अस्पतालजन्य फोहोरको व्यवस्थापनमा हेलचेक्र्याईं गर्नेलाई ३० हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सकिने व्यवस्था छ । फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ को परिच्छेद ९ को दफा ३८ को खण्ड (ञ) बमोजिम जनस्वास्थ्यमा प्रतिकुल असर पर्ने गरी सडक वा अन्य सार्वजनिक स्थानमा कुनै पनि किसिमको हानिकारक फोहोरमैला राख्ने, फाल्ने, थुपार्ने वा निश्काशन गर्नेलाई तीस हजार रूपैयाँदेखि पचास हजार रूपैयाँसम्म जरिबाना गर्न सक्नेछ भने सोही ऐनको दफा ३८ को खण्ड (ट), (ठ) र (त) बमोजिम स्थानीय निकायले पचास हजार रूपैयैया देखि एक लाख रूपैयाँसम्म जरिबाना गर्न सक्नेछ भने पटक पटक यस्तो कार्य गरेमा कानून बमोजिम अनुमति रद्द गर्नको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ । यस्ता फोहोरलाई अन्य फोहोर सँग मिसाएर फाल्ने, जनस्वास्थ्य र वातावरणमा असर पुग्ने किसिमका फोहोर मैलाहरु खुला स्थानमा फाल्नु फोहोर मैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ अनुसार दण्डनीय कार्य हो ।

lj1x? s]eG5g\?

विज्ञका अनुसार वातावरण र मानव स्वास्थ्यका लागि स्वास्थ्य संस्थाका फोहर घातक हुन्छ । स्वास्थ्य संस्थाबाट संक्रमणात्मक फोहर निस्कने हुँदा त्यसले थप खतरा हुने विज्ञहरू बताउँछन् । पानीकै मुहानमा यस्तो फोहर फ्याँक्दा पानीमा एमोनियाको मात्रा बढाउँछ । अक्सिजन सोस्छ । माइक्रोन्युटेनजस्ता सूक्ष्म तत्वको मात्रा बढ्न गई पानीको गुणस्तर घट्छ ।

स्वास्थ्य संस्थाका फोहरलाई खुला ठाउँमा विसर्जन गर्न हुँदै हुँदैन । फोहर-प्रदूषणले वायुमण्डलमा कार्बनडाइअक्साइको मात्रा बढ्न गई पृथ्वीको तापमान वृद्धि हुने र त्यसले जलवायु परिवर्तन गराउने विज्ञहरूको तर्क छ ।

अस्पतालहरूले लापरबाहीपूर्ण तरिकाले फोहर फाल्ने गर्दा मानव स्वास्थ्य संकटमा परेको छ । विश्व स्वास्थ्य संगठनका अनुसार नेपालजस्तो विकासोन्मुख राष्ट्रमा उत्पादन हुने अस्पतालजन्य फोहरमध्ये ८५ प्रतिशत सामान्य फोहोर, ५ प्रतिशत संक्रामक फोहोर र १० प्रतिशत असंक्रामक तर जोखिमयुक्त फोहोर रहने विश्व स्वास्थ्य संगठनको तथ्यांक छ ।

संगठनको अध्ययनले 'सिरिन्ज' लगायत चिकित्साजन्य फोहोरबाट एचआइभी संक्रमण फैलिन सक्ने बताएको छ । यस्ता फोहोरको समुचित व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय रूपमा विभिन्न कानुनी व्यवस्था र मापदण्डहरूको तर्जुमा गरिएको भए तापनि तिनको सही पालना हुन नसक्दा अस्पतालजन्य फोहोर व्यवस्थापनको चुनौती दिन प्रतिदिन बढ्दै गएको हो ।

फोहोर व्यवस्थापनका सम्बन्धमा सर कारले ऐन नै बनाएको छ । तर, कार्यान्वयन हुन नसक्दा मानव स्वास्थ्यमा खतरा बढ्दै गएको छ ।

Pg lgod sfuhd} ;Lldt gu/

सरकारले फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धमा विभिन्न ऐन, नियम बनाए पनि त्यसको कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ र नियमावली २०६९ को व्यवस्था मिचेर स्वास्थ्य संस्थाले फोहरसँग लापर्वाही गरिरहेका छन् । यस्तो लापरबाही गर्नेलाई स्थानीय निकायले नै कारबाही गर्न सक्नेछ । अस्पतालजन्य फोहर र अन्य साधारण फोहरसँगै मिसाउन र विसर्जन गर्न नपाइने कानुनी प्रावधान छ । ऐनले फोहर उत्पादन गर्नेले नै फोहरको यथोचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने किटान गरेको छ ।

अस्पतालबाट निस्केको फोहरका कारण कोही मानिस बिरामी परेमा उजुरी गर्न पाइने कानुनी व्यवस्था छ । स्वास्थ्य संस्थाका फोहर जथाभावी फाल्ने अस्पतालमाथि पनि कानुनी कारबाहीको व्यवस्था छ ।

नेपाल सरकारको सूचना

फागुनदेखि वैशाखसम्मको अवधि हावाहुरी बढी आउने समय हो । आगो बाल्दा सुरक्षित ठाउँमामात्र बाल्ने, सलाइ लाइटर, मट्टितेल आदि ज्वलनशील बस्तु केटा केटीले भेट्ने ठाउँमा नराख्ने। केटाकेटीलाई जथाभावी आगो बाल्दा हुन सक्ने आगलागीका दुर्घटनाहरुबारे सम्झाइ-बुझाई गर्ने र यस्ता कुराहरुबाट सजग रहन जनचेतना बढाउने ।

नेपाल सरकार
;"rgf tyf ;~rf/ dGqfno
सूचना विभाग

रोजगार हुने अवसर !

कम्प्युटरमा पेजमेकर चलाउन सक्ने नेपाली टाइप गर्न सक्ने डिजाइनमा रुची भएका इमान्दार युवा युवतीलाई स्वरोजगार हुने अवसर छ ।
सम्पर्कः ९८४५०६८०७०

सम्पादकीय

थाहा:सूचनाको हकको सवाल

निरंकुश पञ्चायतकालमा तत्कालीन राष्ट्रिय पञ्चायत सदस्य एवं राजनीतिक चिन्तक रुपचन्द्र बिष्टले 'थाहा' आन्दोलन चलाएर निकै चर्चामा आएका थिए । पञ्चायतकालीन शासन प्रणाली गोप्यताको संस्कृतिमा हुर्किएकोले त्यो बेला जनतालाई सूचनाको हक प्राप्त हुने कुरै भएन । तत्कालीन राष्ट्रिय पञ्चायतका सदस्यहरु जनताबाट प्रत्यक्ष चुनिए पनि राजा, महाराजा र भारदारहरुको बलियो पकड शासन प्रणालीभित्र थियो । त्यसैले थाहा आन्दोलन चलाउने रुपचन्द्र बिष्टहरुले राष्ट्रिय पञ्चायतभित्र जनताको आवाज मुखारित गर्दा त्यसको कुनै सुनुवाई हुँदैनथ्यो । उल्टै पञ्चायतवादीहरुले यस्तो आवाज उठाउनेहरुलाई अराष्ट्रिय तत्व वा पञ्चायत इतर व्यक्ति भनेर चित्रित गर्थे । विष्टको १८औं स्मृति दिवस पनि ७ असारमा मनाइको छ ।

२०४६ सालको संविधानले नागरिकको सुसूचित हुन पाउने अधिकारलाई मौलिक हकको रुपमा व्यवस्थित गरे पनि कानूनको अभावमा त्यसको प्रभावकारिता कमजोर बनेको थियो । २०६२/०६३ को ऐतिहासिक जनआन्दोलनको सफलतासँगै गठन भएको अन्तरिम व्यवस्थापिका संसदले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ लाई पारित गरेपछि सरकार र सार्वजनिक निकायका काम कारवाहीबारे जनताले जान्न बुझ्न वा जानकारी राख्न पाउने अधिकार सुनिश्चित भएको हो । विगत केही वर्ष यता यो ऐन आएपछि यस क्षेत्रमा केही सुधारका लक्षणहरु देखिएका छन् तर यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन अझै हुन सकिरहेको छैन ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन लागु भएको सात वर्ष भए पनि अझै सरकारी वा सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीहरुमा सूचना पाउनु जनताको मौलिक अधिकार हो र सूचना दिनु हाम्रो कर्तव्य हो भन्ने बोध हुन सकेको छैन । जतिसुकै लोकतन्त्र वा खुलापनका कुरा गरिएको किन नहोस् तर व्यवहारमा पञ्चायतकालीन गोप्यतावादी संस्कृतिले गाँजिरहेको पाइन्छ । त्यसैले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन कार्यान्वयनमा धेरै समस्या र जटिलताहरु छन् । राज्य र सार्वजनिक निकायका काम कारवाहीलाई पारदर्शी र जनउत्तरदायी बनाउन नसक्ने प्रबृत्ति गणतान्त्रिक नेपालमा सुहाउने कुरा होइन । तर सूचना लुकाउने संस्कृतिलाई नै आफ्नो बिरासदको रुपमा ग्रहण गर्ने प्रबृत्ति अहिले पनि कायमै छ ।

शुरुमा रुपचन्द्र बिष्टको प्रसंग उठाउनुको अर्थ के हो भने अहिले पनि 'थाहा' आन्दोलनको सान्दर्भिकता र औचित्य बाँकी छ । 'थाहा' आन्दोलन सिधै जनताको सूचनाको अधिकारसँग गाँसिएको आन्दोलन थियो । यो आन्दोलनले जनतालाई सचेत र जागृत बनाउने लक्ष बोकेको थियो । जनतालाई आफ्नो अधिकारप्रति सचेत नबनाउँदासम्म सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन कार्यान्वयनमा आउन नसक्ने भएकोले जनताको सशक्तिकरण र चेतना अझै बढाउनुपर्ने खाँचो छ ।

जनताको सूचनाको हकको प्रबर्द्धन गर्ने र ऐन कार्यान्वयन गर्ने मूल जिम्मेवारी सरकारको हो । ऐन बनाएर आफ्नो कर्तव्य पूरा भएको ठान्नु गलत तौरतरीका हो । विगत डेढ वर्ष यता राष्ट्रिय सूचना आयोग पदाधिकारीविहीन अवस्थामा छ । पदाधिकारी नियुक्ति गर्न नसक्नु सरकारको कमजोरी त हो नै साथै जनताको सूचनाको अधिकारप्रति सरकार गम्भीर छैन भन्न सकिने ठाउँ छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने हो भने सरकारले न्यूनतमरुपमा गर्नैपर्ने कामहरु तत्काल पूरा गर्न जरुरी छ । सूचनाको हकले प्रेस स्वतन्त्रता र लोकतन्त्रको प्रबर्द्धन गर्ने भएकोले स्थानीय सरकारले यसलाई हलुकारुपमा लिनु हुँदैन । रुपचन्द्रकै जन्मथलो थाहामा त झन अवलम्बन गर्नै पर्छ ।

yfxf gu/kflnsfsf]lzv/sf6 sfp06/af6 lbjfa; ;]jf

विहान	६:१५	बजे काठमाण्डौ (हाइस)
विहान	६:१५	बजे हेटौंडा (फोर्स)
विहान	७:१५	बजे काठमाण्डौ (बस)
विहान	८:00	बजे हेटौडा (बस)
विहान	८:१५	बजे सिमभन्ज्याङ हुँदै काडमाण्डौ (फोर्स)
विहान	९: 00	बजे काठमाण्डौ (मिनीबस)
विहान	९:00	बजे हेटौंडा जम्बो हाइस
विहान	९:४५	बजे काठमाण्डौ फोर्स
विहान	१0:१५	बजे मार्खु, पालुङ हुँदै हेटौंडा (मिनीबर्स)
विहान	१0:१५	बजे काठमाण्डौ(फोर्स)
विहान	१0:३0	बजे हेटौंडा (फोर्स)
विहान	११:१५	बजे काठमाण्डौ (मिनिबस)
विहान	१२:३0	बजे हेटौंडा (बर्स)
मध्यान्ह	१२:३0	बजे काठमाण्डौ (बस)
मध्यान्ह	१:३0	बजे हेटौंडा (मिनीबस)
दिउँसो	१:३0	बजे पालुङ गोगने पकने (मिनीबस)
दिउँसो	१:३0	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो	२:३0	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो	३:00	बजे पालुङबाट मार्खु (बस)
दिउँसो	३:३0	बजे पालुङबाट काठमाण्डौं (बस)

थप जानकारीको लागि नारायणी यातायात दिवा बस सेवा तथा टिकट काउण्टर दामन शिखरकोट इन्चार्ज अरुण लामा ९८५५०७२३२२ र नरेन्द्र अधिकारी ९८५५०७०५६१

dxTj Kf0f{6]nkmf]g gDa/x?

पालुङ एम्बुलेन्स (चालक)	९८१४२०७४०१
आग्रा एम्बुलेन्स (चालक)	९८६०२२३७५५
जनकल्याण उच्च मा.वि.	०५७-६२०३६४
थाहा नगरपालिका कार्यालय	०५७-४०००५६
मत्स्यनारायण मा.वि.	०५७-६२०५१२
ईप्रका पालुङ (प्रमुख)	९८५५०६९४९९
प्रहरी चौकी फाखेल	०५७-६९२५१८
जिल्ला प्रशासन मकवानपुर	०५७-५२०३८८
विद्युत प्राधिकरण पालुङ	०५७-४०००२९

फोहोरलाई बदलौ मोहरमा

✍ रमेश भट्टराई 'सहृदयी'

गल्ती गर्नेको संख्या भद्दा हुँदै गर्दा नियम र अनुशासनका ठेली बन्दा रहेछन् । स्वच्छ, सुन्दर, हरियालीमा पर्यावरण बाँचौं भन्ने आशा त छ । विडम्बना मानिसले स्वार्थको लिप्सामा अल्झिएर आफ्नो स्वस्र्य र दायित्व भुल्दो रहेछ । अनावश्यक हर्न बजाएर ध्वनि प्रदूषण गरेमा कारवाहीमा पर्ने नियम ल्याएको खुशीको खबरले अनुशासन सिकाएको छ । पहिलाको तुलनामा केही शान्ति महसुस हुन्छ । अलिअलि वर्षातले सास फेर्ने बाटो बनाउँदै गए पनि हिलाम्मे हुनै पर्छ, वर्षात् रोकिएको केही घण्टामै फेरि उस्तै धुलाम्मे भइ नै हाल्छ ।

निसंकोच, गाडीभित्रबाट फोहोर फ्याँक्नेले सजायको कठघारामा उभिनुपर्ने अनि गाडीहरूमा फोहोरका टोकरीले स्थान पाउने नियमले अब कागजमा अड्कनु हुन्न । विडम्बना हो तर भन्नै पर्छ, काठमाडौंमा भत्केका सडक र सवारी चापले धुलोको कमी त थिएन त्यसमा मेलम्चीको पानीको व्यवस्थापनका लागि खनिएका सडकका कारण धुलमाडौं, डस्टमाडौंको उपनाम पाइ नै रहेको छ ।

विकासले विनास नहोस् भन्ने भावना र प्रतिक्रियाका उद्गारले स्थान ओगटिरहेका छन् तर यो आवश्यकतामा खुशीको प्रतीक्षा पनि जोडिएको छ । बढ्दो असचेत तथा अव्यवस्थित सहरीकरण र औद्योगीकरण, परम्परागत इँटाभट्टा तथा कोइला प्रयोगलगायत धुवाँ प्रदायक कारखनाहरू, पुराना सवारी साधनबाट निर्लज्ज फ्याँकिएका प्रदूषणका डङ्गुरले प्रकृति धमिलिँदो छ । वातावरणीय संरक्षणको गम्भीर पक्षसँग पर्यटकीय गन्तव्यले नातो गाँसेको राजधानीको शोभा र सौन्दर्यमा दुर्गन्धित सहरको उपनाम गाँसिइरहेको दु:खेसो छ । काठमाडौं मात्र होइन, सिङ्गो देश, कुना-कन्दरा आज विछिप्त बन्दै छन् । जलवायु परिवर्तनको असरमा विश्वको चौथो सन्टापन्न मुलुक बन्दै गर्दा हाम्रो मस्तिष्कमा नरकतुल्य जीवनशैलीको लिसो टाँसिएको छ । आरोग्य र स्वस्थताको चिप्लो भाषण छाँट्नेतर हरिया पहाडलाई सुकेनास लगाएर वन्यजन्तुलाई सुकुम्बासी बनाउँदै पक्षीलाई शरणार्थी बनाउने मानिसको दुष्चरित्रमा सुधारको शंखध्वनि बजेमा मात्र प्राणी अस्तित्वरक्षाको बाटो सोझिने आशा बढ्छ । मानिस प्रकृतिलाई सजाउन वा भत्काउन सामर्थ्यवान् रहेछ, किनकि वातावरण प्रदूषण मानव निर्मित समस्या हो ।

वाग्मती, विष्णुमतीलगायत सडक सर सफाइको एकता कार्यक्रमका सराहनीय सुकार्यमा जुटेकाहरूलाई सम्मान गर्न प्रकृति लाचार बन्छ, अवश्य । राजधानीमा चक्रपथ सफाइ अभियानसँग नातो गाँसेर घरटोल सफाइ गरेमा नदी स्वच्छ रहने सुन्दर भावलाई सराहना गर्नैपर्छ । तर चुनावी माहोलले हाललाई छायाँमा परे पनि भविष्य निर्माता जन्मिने आशा छ नै । अबका विजेता सचेत नेतृत्वमा सायद हेक्का रहला नै । अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजनासँग एकताको नातो गाँसेर पर्यावरणीय स्वच्छताको महायज्ञमा सचेत नागरिक होमिन्छ । थोत्रा सवारी साधनलाई बिदाइको सिन्दूर पैऱ्याएर वैज्ञानिक यातायातका व्यवस्थापनका योजनासँग राहतको रङ्ग गाँसिन्छ । फोहोरका टोकरीले कुना कन्दरामा भिक्षादान माग्न थालून्, दीर्घकालीन वैज्ञानिक बस्ती व्यवस्थापनको नीतिले जिउन पाओस्, अब ।

कुहिने र नकुहिने फोहोरबाट रूपियाँ फल्दै गर्दा 'फोहोरबाट मोहर' भन्ने भावसँगै किसानले प्राङ्गारिक मललाई कोठेबारीमा घोप्ट्याओस् । कोही फोहोरबाटै बिजुली उत्पादनमा जुटून्, वैज्ञानिक र दीर्घकालीन प्रदूषण नियन्त्रण र रोजगारको दुई हातका लड्डु फलोस्- नेपाल आमाका आग्रहस्वर गुञ्जिरहेकै छन् । पुन:प्रयोग गर्न सकिने, प्रशोधन गर्न सकिने तथा नवीकरणद्वारा प्रयोगमा ल्याउन सकिने सामग्रीको सूची तयार पारेर प्रदूषण व्यवस्थापनका साथमा आय आर्जन र रोजगारको दोहोरो फाइदाका सम्भावनाहरु तड्पिरहेका छन्- सभ्यता सिक्न लालायित मानवबस्तीहरु । साथमा कानुनको दायराले नि:स्वार्थ र दादावादका धब्बाबाट बच्न आम नागरिकको दायित्व जोडिन्छ । धुवाँरहित इलेक्ट्रिक यात्रु बस सञ्चालन गर्नसक्ने सम्भाव्यता बोकेको राजधानीले कमसेकम सडकका छेउमा प्रचारका लागि मात्र नभएर अपरिहार्य स्वच्छताको हरियाली वृक्षरेखामा साइनो जोडोस्, अब ।

स्वच्छ प्रकृतिको सिरानीमा सुन्दर स्वस्थ जीवनरथ हाँक्न चाहने मानिसले रोगको कारणलाई आफैंले जन्माउँछ, प्रकृति स्वच्छताको पुर्ख्यौली इतिहासमा स्वार्थको स्वस्थ्यमै संकटका लप्काले हिर्काइरहेका छन् ।

वायु प्रदूषणकै कारण मुलुकका ९० प्रतिशत मानिसले यमढोका ढक्ढक्याउनु

> **दिनानुदिन बालबच्चाका कलिला मुटुले स्वच्छ वायु फोक्सोमा प्रवाहित गर्ने अधिकार निमोठिँदै छन् । १४ प्रतिशत क्यान्सर रोगीले मृत्युकै बाटो रोज्नुपरेको अनि फोक्सोजन्य रोग, टाउको दुख्ने, खोकीजन्य अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन रोगले सताउने, खाना रुची नहुने, बान्ता हुने, वाकवाकी लाग्नेजस्ता सरुवा तथा नसर्ने रोगका असर देखिएका र भोग्दै गरिएका तथ्यहरूलाई सञ्चार माध्यमद्वारा सचेतनाका लागि पस्किरहिएकै छन् । कतिपय अपरिचित रोगसँगै नाक, कान, घाँटी, मुटु, नसा, फोक्सोजस्ता अति संवेदनशील अंगमा प्रदूषणको प्रत्यक्ष प्रहार हुने चिकित्सकहरूको मतले नेपाल आमाको परेली ओभाउन पाएको छैन ।**

ओढनी ओढाएर प्राणी अस्तित्व संकटको चक्रव्युह आफैँले रच्दो रहेछ । वैज्ञानिक बस्ती व्यवस्थापनको साटो भद्रगोल सहरका गल्ली मात्र नभई लगभग हरेक खुला सडक दुर्गन्धित र सौन्दर्यहीन लाग्छन् । मन्दिरमा स्वच्छ भई पूजाअर्चना गर्ने तर प्रसादका टपरी, फलोफूलो या प्लास्टिकजन्य फोहोर छेउमा मिल्काउने संस्कारबाट हामी कहाँ उम्केका छौं र ! गाउँका स्वच्छ पाखा पखेरीमा थोत्रा, पुराना जुत्ताचप्पल, प्लास्टिकले अलिअलि विस्तारवादी नीति लिएर दौडिँदै गर्दा पाटी, वनभोज या शुभ-अशुभ कार्यहरूमा सर्वश्रेष्ठ प्राणी मानिसले प्रकृतिका गर्भमा फोहोरपदार्थ फाल्नुलाई मन सानो पार्दैन । सिसा, टिनजन्य अपाच्य पदार्थलाई बिना हिचकिचाहट मिल्काउने आधुनिक आडम्बरमा गमक्क पर्ने मानिसले आफूलाई प्रकृति विध्वंशक हुँ भन्न त कहाँ रूचाउँछ र ! कसैको आँखा छलेर वा रात-साँझको मौका छोप्दै दुर्गन्धित बस्तीका सुगन्धित मानिसले फोहोरको पोको झ्यालबाहिर मिल्काइएका तथ्य खोज्न टाढा जानै पर्दैन । ठूलो बोर्डमा या घरका भित्तामा 'यहाँ फोहोर फाल्नेलाई ५००० ।- जरिवाना दिलाइनेछ' भनी लेखिइरहेको हुन्छ तर त्यहाँ नियम नमान्नेको चरित्रले सीमा तोड्न छोड्दैन । जथाभावी पार्किङ गर्ने र ट्राफिकको आँखा छल्नेको पनि त कमी छैन । पैदल यात्रुलाई सडक पेटीमा हिंड्न आग्रह गर्दै गर्दा लाम लागेर बाटो छेक्नेलाई नियमसँग दिलचस्पी रहन्न रहेछ । तर, लामो दूरी पार गरेर जेब्रा क्रसिङमा पुगिने अनि स्कुल, कलेज, अफिस जान ढिलो भइरहँदा गाडी भेट्न झनै गाह्रो हुने पीडा जोडिन्छ । अर्कातिर वृद्धवृद्धा, असत्त, बच्चाका आमा या त विकलाङ्गलाई झनै गाह्रो । न त खुला दिसामुक्त क्षेत्रमा मानवीय स्वभावको प्रस्तुति झल्किन्छ । अर्कातिर निर्माणाधीन र भत्केको सडकमा सवारी चापले तुवाँलोभैँ ढाकिदिएको धुलाम्मे परिवेश, प्रतिस्पर्धामा लापरवाही तरिकाले बजाइने हरन तथा कैयौं असचेतनाका कारण राजधानीवासीको परेको अनि काठमाडौंमा मापदण्डभन्दा पाँचौं गुणा बढी प्रदूषणले घेरिसकेको प्रतिवेदनलाई विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनले दर्साइदिन्छ । युनिसेफको प्रतिवेदनअनुसार विश्वकै प्रदूषित सहरको ओहोदामा नयाँ दिल्ली साथमा पटनासमेत परेलगतै काठमाडौंको रत्नपार्कको प्रदूषण मापन यन्त्रद्वारा मापन गरिएको वायुप्रदूषणको बढ्दो मात्राले नेपाली जनजीवनलाई सचेत रहनुपर्ने आवश्यकतामा तातो लगाएको प्रतीत हुन्छ । वर्षात्को शुद्धता अभावका अलावा लगभग २०० दिनभन्दा बढी मापदण्ड विपरीत वायुले राजधानीमा डेरा जमाएका त्रासद प्रमाण फेला परेका छन्- कारण, राजधानी उपत्यकालाई छोडेर हावाले बाहिरिने बाटै भेट्दैन- विज्ञको मत छ ।

लोभ, विलासिता, मानसिक कल्मषको जालोमा बेरिएको मानिस प्रकृतिलाई नेपथ्यमा छोडेर एक्लै दौडन चाहँदा मेडिकल जर्नल द लासेन्टद्वारा जारी प्रतिवेदनमा हरेक वर्ष १० लाखभन्दा बढी मानिसले वायुप्रदूषणकै कारण मृत्युवरण गर्नुपरेको तथ्य निस्किन्छ ।

दिनानुदिन बालबच्चाका कलिला मुटुले स्वच्छ वायु फोक्सोमा प्रवाहित गर्ने अधिकार निमोठिँदै छन् । १४ प्रतिशत क्यान्सर रोगीले मृत्युकै बाटो रोज्नुपरेको अनि फोक्सोजन्य रोग, टाउको दुख्ने, खोकीजन्य अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन रोगले सताउने, खाना रूची नहुने, बान्ता हुने, वाकवाकी लाग्नेजस्ता सरूवा तथा नसर्ने रोगका असर देखिएका र भोग्दै गरिएका तथ्यहरूलाई सञ्चार माध्यमद्वारा सचेतनाका लागि पस्किरहिएकै छन् । कतिपय अपरिचित रोगसँगै नाक, कान, घाँटी, मुटु, नसा, फोक्सोजस्ता अति संवेदनशील अङ्गमा प्रदूषणको प्रत्यक्ष प्रहार हुने चिकित्सकहरूको मतले नेपाल आमाको परेली ओभाउन पाएको छैन । विषादीले सजिसजाउ बासी तरकारीका साथमा दूषित पानीको थप परिकारको फलस्वरूप हस्पिटलका लेखा शाखामा मोटो रकमको कारोबार बढिरहन्छ ।

शरीरमा अत्तर छर्केर मुखमा

बाँकी पृष्ठ ३ मा

गुनासो व्यवस्थापनको जिम्मा स्थानीय जनप्रतिनिधिलाई

राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणले भूकम्पपछिको पुनर्निर्माणसम्बन्धी आएका सबै गुनासो व्यवस्थापनको जिम्मा स्थानीय जनप्रतिनिधिलाई दिएको छ ।

नयाँ संरचना गठन भएका नगरपालिका र गाँउपालिकालाई पुनर्निर्माणसम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन गर्ने अधिकार प्रत्यायोजन गर्दै प्राधिकरणले भूकम्प प्रभावित क्षेत्रका जनप्रतिनिधिलाई दिएको हो । प्राधिकरणको कार्यकारी समितिको बैठकको निर्णयअनुसार ८ असारदेखि प्राधिकरणले विनाशकारी भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त निजी आवास पुनर्निर्माण, अन्य भौतिक पूर्वाधारको पुनर्निर्माण, आर्थिक तथा सामाजिक पुनःस्थापनासम्बन्धी गुनासा सरल एवं व्यवस्थित तवरबाट व्यवस्थापन गरी सम्बोधन सुनुवाइ तथा व्यवस्थापनका लागि गाँउपालिका वा नगरपालिकाको वडाको वडाध्यक्ष संयोजक रहने गरी वडास्तरीय गुनासो व्यवस्थापन समिति र गाँउपालिका/नगरपालिका प्रमुखको संयोजकत्वमा गाँउपालिका/नगरपालिकास्तरीय गुनासो व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ ।

त्यसमध्ये वडास्तरीय गुनासो व्यवस्थापन समिति, गाँउपालिकारनगरपालिकास्तरीय गुनासो व्यवस्थापन समिति र प्राधिकरणले तोकेका केन्द्रीय कार्यकारी समिति सदस्य संयोजकत्वको केन्द्रीय गुनासो व्यवस्थापन समितिका काम कर्तव्य र अधिकारसमेत कार्यविधिले तोकेको छ । समितिले गुनासो व्यवस्थापन गरी आफै निर्णय गर्ने र नसकिने भए कारणसहित

गर्न नयाँ कार्यविधि लागू गरेको प्राधिकरणले जनाएको छ । भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माणसम्बन्धी ऐन, २०७२ को दफा ३१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्राधिकरणको केन्द्रको अधिकार गाँउपालिकासम्मको तहमा विकेन्द्रित गरेको हो ।

यसअघि केन्द्रबाट हुने गरेको पुनर्निर्माणसम्बन्धी गुनासो सुनुवाइ र सम्बोधन गर्ने अधिकार स्थानीय तह अर्थात् गाउँपालिका, नगरपालिका, उपमहानगरपालिका र महानगरपालिकालाई समेत दिइएको छ । प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत डा. गोविन्दराज पोखरेलले नयाँ कार्यविधि बनेसँगै पुनर्निर्माणसम्बन्धी समस्या लिएर सिंहदरबार धाउनुपर्ने जनताको पीडा हटेर जाने विश्वास व्यक्त गरे । 'असली भूकम्पपीडित नछुटुन र नक्कलीले सुविधा नपाउन् भन्ने मुख्य उद्देश्य र पुनर्निर्माणसम्बन्धी गुनासोलाई आ ँ नै जनप्रतिनिधिले सम्बोधन गर्न सकुन भनेर यो कार्यविधि ल्याएका छौ ।'

उनले भने, 'आशा छ राज्यको ढुकुटी सही रूपमा सदुपयोग गरी बिना आग्रह/पूर्वाग्रह स्थानीय जनप्रतिनिधिले वास्तविक भूकम्पपीडितलाई राहत हुने गरी काम गर्नेछन् ।' कार्यविधि अनुसार गुनासो गुनासो दर्ता भएको १५ दिनभित्र सम्बन्धित गुनासो व्यवस्थापन समितिमा पठाउनु पर्नेछ

स्थानीय तहमा गुनासो व्यवस्थापन गर्ने संयन्त्र नहुँदा अहिलेसम्म दर्ता भएका करिब २ लाख ७ हजारमध्ये १ लाख ८० हजार गुनासो सिंहदरबारबाट सम्बोधन गरिएको थियो । हर्ड इन्टरनेसनल नामक एक संस्थाले खटाएका कर्मचारीले गरेको सर्वेक्षणलाई आधार मानेर गुनासो सम्बोधन गर्दा थुप्रै त्रुटि र पुनः गुनासो आएपछि त्यससम्बन्धी समस्या झनै चुनौतीपूर्ण बनेको थियो ।

कार्यविधिअनुसार भूकम्पबाट प्रभावित ३१ जिल्लाका व्यक्तिले प्राधिकरणको पुनर्निर्माणसम्बन्धी काममा चित्त नबुझेमा गुनासो गर्नसक्ने प्राधिकरण प्रवक्ता यमलाल भुसालले बताए । यसैगरी गुनासो कर्ताले निजी अवास पुनर्निर्माणसम्बन्धी गुनासो दर्ता गर्दा गुनासो फारामसाथ सर्वेक्षण निस्सा, लाभग्राहीको सूचीमा नाम समावेश भएको भए सोसम्बन्धी विवरण, सर्भेक्षण छुटेको तथा अन्य गुनासोको हकमा निवेदनमात्र दिए पुग्ने कार्यविधिमा उल्लेख छ । गुनासो दर्ता गर्ने प्रत्येक कार्यालयले प्राप्त गुनासो व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित समितिमा पठाउनु पर्नेछ ।

प्रमुख र उपप्रमुखलाई सम्मान

मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघले मकवानपुरको उत्तरी थाहा नगरपालिकामा विजयी मेयर तथा उपमेयरलाई आइतबार सम्मान गरेको छ । मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघका उपाध्यक्ष समेत रहेका लवशेर विष्ट थाहा नगरपालिकामा मेयर पदमा विजयी भएका छन् भने सदस्य रहेका खड्ग गोपाली उपमेयर निर्वाचित भएका हुन् ।

उनीहरू दुबै जनालाई फूलमाला सहित सम्मान गरिएको हो । कार्यक्रममा मेयर बिष्टले आफू व्यवसायीको नेताबाट अब सबै जनताको नेता भएको बताए । उनले सबै क्षेत्रलाई समेट्दै अघि बढ्ने बताए । मकवानपुरको पर्यटकीय क्षेत्रमा आफूले जीत हाँसिल गरेको बताउँदै उनले अब थाहा नगरपालिकालाई पर्यटन उद्योगलाई विकास गर्ने आफूहरूको योजना रहेको बताए । 'थाहा नगर पर्यटकीय क्षेत्र हो । उक्त क्षेत्रको भौतिकपूर्वाधार को विकाससँगै पर्यटक प्रबर्द्धनका लागि हामी काम गर्नेछौं', मेयर बिष्टले थाहा नगर देशकै नमूना पर्यटकीय गाउँको रूपमा आफ्नो कार्यकालमा अगाडि बढाउने बताए । उनले मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघबाट राजीनामा दिने समेत बताएका छन् ।

फाइल फोटो

उपमेयर खड्ग गोपालीले थाहा नगरले कृषि र पर्यटनमा व्यापक लगानी गर्ने बताए । 'यसक्षेत्रको विकास गर्नका लागि कृषि र पर्यटन प्रबर्द्धन नै हो । त्यसका लागि हामी दीर्घकालीन भिजन बनाएर अगाडि बढ्नेछौं', उनले त्यसक्षेत्रको भौतिक पूर्वाधार को विकासमा पनि नगरले चासो दिने बताए ।

कार्यक्रममा मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष राजकुमार न्यौपानेले व्यवसायिक हितको लागि लड्दै आएका व्यक्तिले मेयर पदमा विजय हुनु आम व्यवसायीहरूको शान रहेको समेत स्पष्ट पारे ।

हेटौंडामा सुझाव संकलन

◆ विकास समाचारदाता

स्थानीय तह सरकारलाई बिद्यालय शिक्षा क्षेत्र बारेमा सहजिकरण गर्न राष्ट्रिय प्रारूप निकाशका लागि सुझाब संकलन कार्यक्रम हेटौडामा भएको छ । नेपाल सरकार शिक्षा मन्त्रालय शिक्षा बिभाग सानोठिमी भक्तपुरको आयोजनामा कार्यक्रम भएको हो ।

कार्यक्रममा कार्यक्रममा शिक्षा बिभागका निर्देशक मित्रलाल बतौलाले शिक्षा क्षेत्रमा परिबर्तन न्याउनका लागि जनप्रतिनिधिहरूको सुझाब आबस्यक रहेको बताए । अबको संबिधानमा माध्यमिक तहसम्मको जिमेवारी स्थानिय तहलाई दिएकाले यस अनुसार जनप्रतिनिधिहरूको महत्वपुर्ण भुमिका हुने बताए ।

कार्यक्रममा क्षेत्रिय शिक्षा निर्देशनाले हेटौडाका क्षेत्रिय निर्देशक दिनेश कुमार श्रेष्ठ, मकवानपुरका जिल्ला शिक्षा अधिकारी बिरेन्द्रजंङ थापा, कैलाश गाउँपालिकाका अध्यक्ष टंक मोक्तान, मनहरी गाउँपालिकाका अध्यक्ष एकराज उप्रेती, बकैयाँ गाउँपालिकाका अध्यक्ष दामोदर खनाल, नेपाल पत्रकार महाँसंघ मकवानपुरका अध्यक्ष हरि हुमागाँई लगायतकाको सहभागिता रहेको थियो ।

स्थानीय तहमा शिक्षको अधिकार जाँदा के काम गर्नुपर्ने र के नगर्ने भन्ने बिषयमा सहभागिहरूले सुझाब दिए ।

जनप्रतिनीधिलाई स्वागत

◆ विकास समाचारदाता

भीमफेदी गाउँपालिकाको लेकाली बसिफाँट माध्यमिक विद्यालयले एक समारोहकाबीच नवनिर्वाचित वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरूलाई स्वगत गरेको छ । भीमफेदी गाउँपालिका वडा नम्बर-९ का अध्यक्ष प्रकाश पुडासैनीसहित सदस्यहरूलाई विद्यालयले स्वागत गरेको हो ।

जनप्रतिनीधिहरूलाई विद्यालयको तर्फबाट विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष बिनोद लामाले स्वागत गरेका हुन् ।जनप्रतिनीधि स्वागत कार्यक्रमको अवसरमा वडा अध्यक्ष प्रकाश पुडासैनीले लेकाली बसिफाँट माध्यमिक विद्यालयको दुई कोठे भवन शिलन्यास गरेका छन् ।

लेकालीमा शिक्षा मन्त्रालयको १९ लाख र जिल्ला शिक्षा कार्यालय मकवानपुरका २२ लाख अनुदान रकमबाट दुई वटा दुई/दुई कोठे भवन निर्माण गर्न लागेको हो । लेकाली बसीफाँटलाई आवाशिय विद्यालय बनाउने लक्ष्यकासाथ काम भइर हेको विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष बिनोद लामाले जानकारी दिए ।

४० प्रतिशत महिला निर्वाचित

स्थानीय तहको पहिलो चरणको निर्वाचनबाट गाउँपालिका र नगरपालिकाको नेतृत्वमा ४० प्रतिशत महिलाको उपस्थितिको भएको छ । बैशाख ३१ गते प्रदेश नम्बर ३, ४ र ६ का २ सय ८३ स्थानीय तहमा निर्वाचन भएको थियो । भरतपुर महानगरपालिकाको प्रमुख, उपप्रमुख र त्यहाँको वडा नम्बर १९ र २० बाहेक सबैतिरको परिणाम आइसकेको छ ।

निर्वाचित भएका १३ हजार ४ सय जनप्रतिनिधी मध्ये महिलाको संख्या ५ हजार ४ सय ४५ रहेको निर्वाचन आयोगले जनाएको छ । भरतपुर बाहेक ९६ नगरपालिकाको प्रमुखमा ४ जना, उपप्रमुखमा ८७ जना महिला निर्वाचित भएकी छन् । १८६ गाउँपालिकाको अध्यक्षमा ८ र उपाध्यक्षमा १६४ जना महिला निर्वाचित भएर आएकी छन् ।

बदलौं: फोहोर.....

माक्ससम्म लगाउने सभ्यता बनाएका हामीले रोग लागेपछि उपचार गर्नेभन्दा रोग लाग्नै नदिनु बुद्धिमानी हो भन्ने विषयमा एकाकार हुन नसकेको सत्यलाई सिद्धान्तका पानामा अड्काउनु मुर्खता हुनेछ । म एक्लोले गरेर के बिग्रन्छ भन्ने सोचका निर्घिणी सोचकै कारण दुर्गन्धको राज्यगोष्ठीले स्थान पाएको छ ।

उराठलाग्दो बाक्लो बस्तीको भिडमा खुम्चिएको मानिसले आफ्नो प्रकृतिसँगको मितेरी सम्बन्धको गुढतालाई स्मरणपटलमा सुसज्जित बनाउँदै लैजान जान्नैपर्ने हुन्छ । सन्तुलित वातावरणको सुरक्षा, संरक्षण तथा संवर्द्धनको संवेदनशील कित्तामा राजनीतिक गोलचक्करका धब्बा नभई सजीव प्राणीको अस्तित्व रक्षाका विषय गाँसिन्छन् । यसर्थ प्लास्टिकको झोला प्रयोगमा प्रतिबन्ध गर्ने तर प्लास्टिक उद्योगको विकल्पसँग सरलीकरण हुन नसकेका दृष्टान्तसँग हाम्रा प्रयत्न फितला सावित बनिदिन्छन् ।

समस्या समाधानका लागि उब्जिन्छन् तथापि सिद्धान्तभन्दा व्यावहारिक कार्यान्वयन सबल बन्नै पर्ने रहेछ । हाम्रो सनातन संस्कारले सिकाएको

पृथ्वी सबैको साझा घर हो । वातावरण कुनै एक पुस्ताले उपभोग गरेर तिरस्कार गर्ने क्षणिक उपभोग्यवस्तु होइन । न त यसको रक्षामा एउटा व्यक्ति, एउटा संस्था वा एउटा राज्यको मात्र दायित्व जोडिन्छ । दीर्घकालीन समस्यालाई ध्यानमा राखेर बस्ती व्यवस्थापन गर्ने चुनौतीसँग जागरणको प्रवाह होस् ।

वृक्षरोपण, प्रकृतिसंरक्षण तथा प्रकृति पूजादेखि आजका पढाइने विषयमा राखिएका विषयलाई आज व्यवहारमा उतार्नु आवश्यक छ । विकास र परिवर्तनका नाममा कृत्रिमताको ढोल मात्र पिटेमा पुस्तौंपुस्ताले प्रकृतिको सजाय भोग्नुपर्ने कुरामा बोधगम्य हुनु अपरिहार्य ठहर्छ । वर्तमान सन्दर्भमा वायु, भूमि, ध्वनि र जलप्रदूषणको मुस्लोले राजधानीका लाखौं मानव शरीरका अङ्गप्रत्यङ्ग मक्काउँदै छ । संसारको दौलतले किन्न नसकिने मानव जीवनलाई स्वच्छ वातावरणको आवश्यकता छ भन्ने जान्दाजान्दै सौता भित्र्याएर अनादिकालदेखि मानिसले प्रकृतिका हक र अधिकारमा अत्याचार गर्न छोडेको छैन ।

पृथ्वी सबैको साझा घर हो । वातावरण कुनै एक पुस्ताले उपभोग गरेर तिरस्कार गर्ने क्षणिक उपभोग्यवस्तु होइन । न त यसको रक्षामा एउटा व्यक्ति, एउटा संस्था वा एउटा राज्यको मात्र दायित्व जोडिन्छ । दीर्घकालीन समस्यालाई ध्यानमा राखेर बस्ती व्यवस्थापन गर्ने चुनौतीसँग जागरणको प्रवाह होस् ।

कुहिने र नकुहिने फोहोरलाई व्यवस्थापन गरी कुहिने फोहोरबाट प्राङ्गारिक मल तयार पारेर कृषकले करेसाबारीमा रमाउन पाऊन् । फोहोरबाट बिजुली उत्पादन गर्ने विषयमा गाँसिएको रोजगार तथा प्रदूषण सुव्यवस्थापनको दोहोरो फाइदासँग वैज्ञानिक र दीर्घकालीन योजना कार्यान्वयन् होऊन् । नकुहिने कतिपय पुन:प्रयोग गर्न सकिने, प्रशोधन गर्न सकिने तथा नवीकरणद्वारा प्रयोगमा ल्याउन सकिने सामग्रीको सूची तयार पारेर प्रदूषण व्यवस्थापनका साथमा आयआर्जन र रोजगारको दोहोरो फाइदा लिन सकिने सम्भावनाहरु छन् । यसर्थ प्रदूषण, जलवायु परिवर्तनजस्ता समस्या तमाम पृथ्वीबासी सजीव प्राणीको अस्तित्व रक्षाका लागि हो ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो, त्यसैले बच्चा जन्मेको ३५ दिनभित्र नगरपालिकाको संयुक्त सेवा केन्द्रहरुमा गई जन्मदर्ता गराऔं । साथै, विवाहदर्ता, मृत्युदर्ता, बसाइँसराइ, सम्बन्ध विच्छेद पनि समयमै दर्ता गराऔं ।

थाहा नगरपालिकाको कार्यालय, दामन
संयुक्त वडा सेवा केन्द्रहरू, दामन, पालुङ र बज्रबाराही

मकवानपुरमा १५ असारबाट स्वास्थ्य बीमा

◆ विकास समाचारदाता

नागरिकको स्वास्थ्य उपचारमा आर्थिक जोखिम कम गर्ने उद्देश्यले सरकारले सुरू गरेको स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम मकवानपुरमा पनि सञ्चालन हुने भएको छ । सरकारको सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा विकास समितिले यही असार १५ गतेदेखि मकवानपुरमा स्वास्थ्य बिमा सुरू गर्न लागेको जनाएको छ । ८ असारमा हेटौंडामा सरोकारवालाहरूसँग अन्तरक्रिया गर्दै समितिले जिल्लाका १ सय २ वडाका लागि १ सय २८ दर्ता सहयोगी भर्ना गरिसकिएको जनाएको छ । भर्ना गरिएको कर्मचारीलाई पहिलो चरणमा असार ९ देखि ११ गतेसम्म ६६ जना र १२ देखि १४ सम्म ६२ जनालाई तालिम दिइनेछ ।

बिमाको लागि ५ जना सदस्य रहेको परिवारले वार्षिक २५ सय रूपैँयामा तिर्नुपर्ने हुन्छ । थप सदस्यका लागि ४ सय २५ रूपैँयाका दरले थप रकम भुक्तानी गर्नुपर्ने समितिका कार्यक्रम निर्देशक डा. गुणराज लोहनीले जानकारी दिए । बिमा गरेपछि एक बर्षमा बिमा गरेका परिवारका सदस्यहरूले ५० हजार रूपैँया बराबरको उपचार सेवा प्राप्त गर्ने डा. लोहनीले बताए । सरकारले उपलब्ध गराएको गरिबीको परिचयपत्र भएकाहरूले बिमा गराउँदा अति गरिबले सत प्रतिशत, गरिबलाई ७५ प्रतिशत र सिमान्तकृत गरिबलाई ५० प्रतिशत बिमा रकम छुट गराइने व्यवस्था गरिएको छ । बिमा गर्दा नागरिकले उपचारका लागि पहिलो छनौट सरकारी स्वास्थ्य संस्था हुनुपर्ने प्रावधान ल्याइएको छ । अन्यत्र उपचार गर्नुपरेमा सरकारी स्वास्थ्य संस्थाले रिफर गर्ने व्यवस्था गरिएको सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा विकास समितिले जनाएको छ । २०७२ चैतबाट कैलालीबाट सुरू भएको स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम अछाम, बाग्लुङ, बर्दिया, कैलाली, कास्की, पाल्पा, म्याग्दी र इलाममा लागू भईसकेको छ ।

लागु भएका ८ जिल्लामा जेठसम्ममा ८४ हजार जनाले बिमा गरेको बताइएको छ । यसबाट ४ करोड २० लाख रूपियाँ संकलन भइसकेको जनाइएको छ । यो अवधिमा २५.४ प्रतिशत सदस्यले उपचार सेवा लिएको समितिले जनाएको छ । १ करोड ११ लाख ३५ हजार एक सय ५२ रूपियाँ सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा दावी भुक्तानी दिइसकिएको बताइएको छ । स्वास्थ्य सुरक्षा विकास समितिले असार १ गतेबाट जुम्ला तनहुँ, चितवन र भर तपुरमा पनि बिमा कार्यक्रम विस्तार गरि सकेको छ । असार १५ गतेबाट मकवानपुर सँगै जाजरकोट र गोरखामा पनि बिमा सेवा सुरू गर्ने समितिका निर्देशक लोहनीले बताए । हेटौंडामा भएको अन्तरक्रियामा हेटौंडा उपमहानगरपालिकाकी उपमेयर मिना लामा, सह क्षेत्रीय प्रशासक कुमारबहादुर खड्का, प्रमुख जिल्ला अधिकारी नार ायणप्रसाद शर्मा दुवाडी, क्षेत्रीय स्वास्थ्य निर्देशक डा. बासुदेव पाण्डेलगायतले मन्तव्य व्यक्त गरेका थिए ।

हेटौंडामा बजार अनुगमन

◆ विकास समाचारदाता

सरकारको आपूर्ति व्यवस्थापन तथा उपभोक्ता हित संरक्षण समितिको नेतृत्वमा ८ असारमा हेटौंडाको होटल तथा किराना पसलको अनुगमन गरिएको छ । खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय हेटौंडा, उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चलगायतको संघसंस्थाको प्रतिनिधिको टोलीले हेटौंडाको १४ वटा होटल र किराना पसलहरू अनुगमन गरेको हो ।

अनुगमनको क्रममा हेटौंडा-४ मा रहेको घर संसारबाट उत्पादन मिति र मूल्य नलेखिएका६६ वटा कोकोन जेली बरामद गरी शील गरिएको जनाइएको छ । त्यस्तै अनुगमन गरिएको अधिकांश किराना पसलमा मूल्य सूची नराखिएकोले मूल्यसूची राख्न निर्देशन दिइएको आपूर्ति व्यवस्थापन तथा उपभोक्ता हित संरक्षण समितिका शाखा अधिकृत पवन प्याकुरेलले जानकारी दिए । त्यस्तै हेटौंडा-१० मा रहेको पवित्र मिल्क एण्ड फुड प्रालिले उत्पादन गरेको दहीमा मूल्य तथा उत्पादन मितिसमेत नराखिएको पाइएकाले उद्योगलाई सचेत गराइएको पनि प्याकुरेलले जानकारी दिए ।

हेटौंडाको बसपार्क क्षेत्रमा रहेको होटलहरूको अनुगमनको क्रममा केही होटलको भान्छामा फोहोर भेटिएको र अधिकांशले मूल्यसूची नराखेको पाइएकाले सचेत गराइएको छ । अनुगमन टोलीले हेटौंडा बसपार्क क्षेत्रमा रहेको चण्डिका होटल, सनराइज होटल, रोशन होटल, गोरखा होटल डाँफे होटललगायतमा अनुगमन गरेको थियो । त्यस्तै विशाल स्टोर्स, हीरालालको किराना पसललगायतमा पनि टोलीले अनुगमन गरेको थियो ।

एक घर दुई कागती बिरुवा वितरण

◆ विकास समाचारदाता

जिल्ला कृषि कार्यालय मकवानपुर र हेटौंडा उपमहानगरपालिकाको सहकार्यमा एक घर दुई कागती बिरूवा अभियान अर्न्तगत नगरबासीहरूलाई निशुल्क प्रतिघर २ वटा कागतीको बिरूवा प्रदान गर्ने भएको छ । पहिलो चरणमा असार ९ गते नगरका १, २, ४ , ५, ६ र १० नं वडामा निःशुल्क कागतीको बिरूवा उपलब्ध गराउने भएको हो ।

कागतीको बिरूवा प्राप्त गर्नका लागि तोकिएका वडाका टोल बिकास समन्वय समितिहरूमा सम्पर्क गर्न समेत जिल्ला कृषि विकास कार्यालय मकवानपुरले आग्रह गरेको छ ।

एकीकरण भए चार सहकारी

◆ विकास समाचारदाता

हेटौंडामा रहेको ४ वटा बचत तथा ऋण सहकारी एककीकरण भएका छन् । बुधबार विशेष साधारण सभामार्फत ४ वटा सहकारी मिलेर पञ्चरत्न बचत तथा ऋण सहकारी संस्था बनेको घोषणा गरिएको हो । एकीकरण हुनेमा हेटौंडा-२ मा रहेको कश्यप बचत तथा ऋण सहकारी संस्था, टोल विकास बचत तथा ऋण सहकारी संस्था, हेटौंडा-४ मा रहेको स्वाभिमान बचत तथा ऋण सहकारी संस्था र हेटौंडा-१० मा रहेको नव सिद्धार्थ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था रहेका छन् ।

४ वटा सहकारी मिलेर बनेको पञ्चरत्न बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको अबको कुल पूँजी करिब २ करोडको हुनेछ । संस्थाको जम्मा बचत ६ करोड ६ लाख १२ हजार ३ सय ८७ रूपियाँ भएको जनाइएको छ । ४ वटा संस्थाको २०७४ जेठ महिनासम्मको जम्मा बचत २९ लाख ९५ हजार तीन सय ८५ रूपियाँ रहेको कार्यक्रममा जनाइएको छ । त्यस्तैगरी नव गठित सहकारीको अध्यक्षमा विष्णुप्रसाद अधिकारीलाई चयन गरिएको छ । उनी कश्यप बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको अध्यक्ष थिए । साथै टोल विकास बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको अध्यक्ष रहेका र मेशरत्न स्थापितलाई उपाध्यक्षचयन गरिएको छ भने सचिवमा भोजमान श्रेष्ठलाई चयन गरिएको जनाइएको छ । एकीकरणपछि बनेको पञ्चरत्न बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको सदस्य संख्या १ हजार ४ सय ५१ जना भएका छन् । कश्यपको ४ सय २६ जना, टोल विकासको ५ सय ४० जना, स्वाभिमानको २ सय ५३ जना र नव सिद्धार्थको २ सय ३२ जना सदस्य रहेकोमा सबैलाई एकीकृत गरिएको छ । सहकारी सञ्चालनको लागि हेटौंडा-२ को हाल कश्यप बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाकै कार्यालयलाई पञ्चरत्नको कार्यालयमा परिणत गरिने बताइएको छ । पञ्चरत्नले विभिन्न बचत योजनासमेत सार्वजनिक गरेको छ ।

वृद्ध बचत, उच्च शिक्षा बचत, बाल बचत, अवकाश बचत र आवधिक बचतको व्यवस्था गरी फरकफरक ब्याजदर निर्धार ण गरेको छ । टोल विकास बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका अध्यक्ष रमेशरत्न स्थापितले पूनर्गठित सहकारीको बारेमा जानकारी गराएका थिए ।

डिभिजन सहकारी कार्यालय मकवानपुरका प्रमुख तिलकराम पोखरेलको प्रमुख आतिथ्यतामा भएको कार्यक्रममा जिल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संघकी मञ्जु थिङ, स्वाभिमान बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका अध्यक्ष भोजमान श्रेष्ठ, कश्यप बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका अध्यक्ष विष्णुप्रसाद अधिकारी, टोल विकास बचत तथा ऋण समिति सदस्य नारायण राजथलालगायतले मन्तव्य व्यक्त गरेका थिए । पुनर्गठित सहकारीको कार्यक्षेत्र हेटौंडा, थाहा नगरपालिका र भीमफेदी, इन्द्रसरोबर गाउँपालिका रहेको बताइएको छ ।

मकवानपुरमा १५ असारबाट स्वास्थ्य बीमा

◆ विकास समाचारदाता

आलुको उचित मूल्य नपाउँदा मकवानपुरको थाहानगरका किसान यतिबेला निकै चिन्तित छन् । उत्पादित आलु बेचेर लगानी पनि नउठ्ने भएपछि किसानले आलु भित्र्याउने जाँगर पनि गरेका छैनन् । बेमौसमी तरकारी उत्पादनको पकेट क्षेत्र मानिने थाहाका किसानले उत्पादन गरेका आलुले राम्रो बजार नपाएपछि बारीमै कुहिने अवस्था सिर्जना भएको छ । हालसम्मकै सस्तो मूल्यमा आलबिक्री गर्नु परेपछि लगानी उठाउन पनि मुस्किल परेको किसानको गुनासो छ ।

१० रोपनी बारीमा आलु रोपेका थाहाका राजन कार्कीले भने बारीमा आलु खन्दै गर्दा भने-'आलु निकै सस्तो भो, यति धेरै दुःख गरेर फलाएको आलुले लगानी पनि नउठ्ला जस्तो छ ।' आलु बेचेर लगानी पनि नउठ्ने भएपछि आलु भित्र्याउने जाँगर पनि नभएको भन्दै कार्कीले बारीमै आलु कुहिएर खेर जान थालेको बताए । एक बिगाहा जमिनमा रोपेको आलु घरमा राख्ने ठाउँ पनि नभएको र बिक्री गर्न पनि भाउ नभएपछि थाहानगरका अर्का किसान सुजल रायमाझी पनि निकै चिन्तित छन् । 'घरमा राखौं ठाउँ छैन, बिक्री गर्न मूल्य छैन, यसपाली बारीमै आलु कुहिने भयो,' उनले भने । ४० रुपैयाँ प्रतिकेजी बिउ खरिद गरेर रोपेको आलुको मूल्य प्रतिकिलो १० रूपियाँ पनि नपाउँदा किसानहरूमा निराशा छाएको छ ।

थाहामा हाल सेतो आलु १० र रातो आलु १३ रूपैयाँसम्म बिक्री भइरहेको थाहा उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष कविराज खत्रीले जानकारी दिए । गत वर्ष यहाँका किसानले सेतो आलु २५ र रातो आलु ३० रुपैयाँ प्रतिकेजी बिक्री गरेका थिए । गत वर्ष यहाँका किसानले दुई अर्ब ५० करोड रुपैयाँको आलु बिक्री गरेको थाहा उद्योग वाणिज्य संघको तथ्यांकमा उल्लेख छ ।

गत वर्ष ५० केजीको १३ लाख बोरा आलु उत्पादन भएको संघले जनाएको छ । यस वर्ष गत वर्षभन्दा आलु उत्पादन बढेको अनुमान गरिएको छ । तर मूल्य सस्तो हुँदा समस्या भएको किसानको भनाइ छ । ठूलो परिमाणमा आलु उत्पादन हुने थाहा नगरमा शीत भण्डार निर्माण हुन नसक्दा काठमाडौं तथा हेटौंडामा ल्याएर आलु भण्डारण गर्दा यहाँका किसानको करोडौं रूपियाँ खर्च हुने गरको छ । थाहानगर उद्योग वाणिज्य संघका अनुसार यहाँका किसानले गत वर्ष २०७३ मा ६० हजार बोरा आलु शीत भण्डारणको लागि काठमाडौं र हेटौंडा पठाएका थिए । आर्थिक अभावका कारण लामो समयदेखि प्रयास भए पनि थाहामा शीत भण्डार निर्माण गर्न नसकिएको स्थानीय कृषकको भनाइ छ

थाहामा हाल सेतो आलु १० र रातो आलु १३ रुपैयाँसम्म बिक्री भइरहेको थाहा उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष कविराज खत्रीले जानकारी दिए । गत वर्ष यहाँका किसानले सेतो आलु २५ र रातो आलु ३० रुपैयाँ प्रतिकेजी बिक्री गरेका थिए । गत वर्ष यहाँका किसानले दुई अर्ब ५० करोड रुपैयाँको आलु बिक्री गरेको थाहा उद्योग वाणिज्य संघको तथ्यांकमा उल्लेख छ ।

रोजगार हुने अवसर !

कम्प्युटरमा पेजमेकर चलाउन सक्ने नेपाली टाइप गर्न सक्ने डिजाइनमा रुची भएका इमान्दार युवा युवतीलाई स्वरोजगार हुने अवसर छ ।

सम्पर्कः ९८४५०६८०७०

जननिर्वाचित स्थानीय तहमा

असार २५ गते सभामा बजेट पेश गर्नुपर्ने

जननिर्वाचित स्थानीय तहले आगामी असार २५ गते गाउँ वा नगरसभामा बजेट पेश गर्नुपर्ने भएको छ । तीन प्रदेशका जनप्रतिनिधि निर्वाचित भइसकेका छन् । थप तीनवटा प्रदेशले असार १४ गतेको चुनावपछि जनप्रतिनिधि पाउने छ । तर, प्रदेश नम्बर २ मा भने असोज २ गतेलाई निर्वाचन तय भएको छ ।

सरकारले जेठ १५ गते घोषणा भएको बजेटबाटै स्थानीय सरकारहरूलाई बजेट पनि दिइएको छ । तर, स्थानीय तहमा बजेट बनाउने टुंगो अझैसम्म लागेको थिएन । यसलाई सम्बोधन गर्न स्थानीय विकास मन्त्रालयले स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन जारी गरेको छ ।

मन्त्रालयका प्रवक्ता रूद्रसिंह तामाङले भने, 'स्थानीय जनप्रतिनिधिलाई योजना तथा बजेट तर्जुमा प्रक्रिया नै थाहा थिएन । यसको कानुन पनि थिएन । यो प्रक्रियालाई सजिलो र सरल बनाउन मन्त्रालयले दिग्दर्शन जारी गरेको हो ।' मन्त्रालयले जारी गरेको दिग्दर्शनअनुसार यो वर्ष असार २५ गते गाउँ वा नगरसभामा बजेट पेश गर्नु पर्नेछ र ३० गते पास गर्नुपर्नेछ । आगामी आर्थिक वर्षदेखि भने असार १५ गते बजेट पेश गरेर ३० गते पास गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

o;/l aG5 txsf]ah[

अब स्थानीय सरकारले बार्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमा गर्नुअघि स्थानीय तहको प्रोफाइल बनाउनु पर्नेछ । प्रोफाइलमा स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको स्थिति समावेश हुनेछ ।

स्थानीय विकास मन्त्रालयले स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल)को आधारभूत ढाँचा पनि निर्धारण गरेको छ । यद्यपि यसमा थपघट गर्न सकिनेछ । यसपछि सुरू हुनेछ बार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट निर्माण प्रक्रिया । बजेट बनाउन राजश्व परामर्श समिति बनाउनु पर्नेछ । राजस्वको स्रोत, दायरा र दरको विश्लेषण गरी आगामी आर्थिक वर्षमा प्राप्त हुन सक्ने राजस्वको अनुमान गर्ने प्रयोजनका लागि गठन गरिने समितिको संयोजक स्थानीय तह प्रमुख वा उपप्रमुख हुनेछ । कार्यकारी अधिकृत, कार्यकालिकाकाले तोकेको एक महिलासहित दुई सदस्य, उद्योग बाणिज्य संघ, चेम्बर अफ कमर्सका प्रतिनिधि सदस्य रहने यो समितिको सदस्य सचिव राजश्व शाखाका प्रमुख हुनेछन् । यो समितिले राजस्व, बजेट र लेखा क्षेत्रका दुई विज्ञलाई पनि आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

"स्थानीय जनप्रतिनिधिलाई योजना तथा बजेट तर्जुमा प्रक्रिया नै थाहा थिएन । यसको कानुन पनि थिएन । यो प्रक्रियालाई सजिलो र सरल बनाउन मन्त्रालयले दिग्दर्शन जारी गरेको हो ।" मन्त्रालयले जारी गरेको दिग्दर्शनअनुसार यो वर्ष असार २५ गते गाउँ वा नगरसभामा बजेट पेश गर्नु पर्नेछ र ३० गते पास गर्नुपर्नेछ । आगामी आर्थिक वर्षदेखि भने असार १५ गते बजेट पेश गरेर ३० गते पास गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

यसैगरी श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति पनि गठन गर्नु पर्ने हुन्छ । यो समितिले आन्तरिक आय, रावश्य बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने आय, संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण, आन्तरिक ऋण तथा अन्य आयको प्रक्षेपण गर्नेछ । साथै विषय क्षेत्रगत बजेटको सीमा निर्धारण गर्नेछ ।

यस्तै बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति पनि बनाउनु पर्नेछ । यो समितिले श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिबाट तयार भएको प्रक्षेपण र वितरणको खाकामा आधारित भएर स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रम बनाउनेछ ।

दिग्दर्शनमा योजना तर्जुमा र आयोजना तथा कार्यक्रम प्राथमिकिकरणका आधारहरू पनि तोकिएको छ ।

फेल भए पैसा, पास हुनेलाई जागिर

सरकार र आन्दोलनरत अस्थायी शिक्षककबीच शिक्षा ऐन संशोधनसहित चारबुँदे सहमति भएको छ । यो सहमतिसँगै अस्थायी शिक्षकहरूको जारी आमरण अनसनसहित आन्दोलनका सबै कार्यक्रम फिर्ता भएको छ । उपप्रधान तथा शिक्षामन्त्री गोपालमान श्रेष्ठको उपस्थितिमा भएको वार्तामा भएको सहमति कार्यान्वयन भएमा अस्थायी शिक्षकलाई दुबै हातमा लड्डु भने झै हुनेछ ।

सबै अस्थायी शिक्षकलाई आन्तरिक परीक्षामा सहभागी हुन मौका दिने र परीक्षामा फेल भएका शिक्षकलाई गोल्डेन ह्यान्डसेक दिने गरी ऐन संशोधन गर्ने सहमति छ । सम्झौतामा भनिएको छ, सबै अस्थायी शिक्षकलाई परीक्षामा सहभागी हुन मौका प्रदान गरी परीक्षामा सफल हुन नसकाका शिक्षकको हकमा शिक्षा ऐनको आठौं संशोधनले गरेको व्यवस्था अनुसारको सुविधाका अतिरिक्त औषधि उपचार खर्च समेतको व्यवस्ता गर्न शिक्षा ऐनमा संशोधन गर्ने प्रक्रिया तत्काल अगाडि बढाउने ।'

हाल शिक्षा ऐनमा परीक्षा वा गोल्डेन ह्यान्डेसक मध्ये एक रोज्नु पर्ने व्यवस्था छ । र, आन्तरिक परीक्षामा सामेल भएकाहरू असफल भए ह्यान्डेसक पाउँदैनथे । मन्त्रालयका प्रवक्ता हरि लम्सालले भने, 'ऐनमा परीक्षा वा गोल्डेन ह्यान्डसेक एक रोज्नु पर्ने थियो । अब उहाँहरूको माग अनुसार परीक्षा दिने र असफल भए उपचार खर्चसहित गोल्डेन ह्यान्डसेक पाउने भएका छन् ।' आठौं संशोधनमा परीक्षामा सामेल हुन नचाहनेले सेवा अवधिका आधारमा बढीमा रू १२ लाखसम्म सुविधा पाउने उल्लेख छ ।

यस्तै अन्तरिकतर्फको विज्ञापन संख्या समायोजनबारे अध्ययन गर्न कार्यदल गठन गर्ने सहमति भएको छ । २०६१ असार २२ देखि २०७२ असोज २ सम्मको कुल दरबन्दीको ४९ प्रतिशत आन्तरिक र ५१ प्रतिशत खुला प्रतिस्पर्धा हुने व्यवस्था छ । तर, अस्थायी शिक्षकहरूले आन्तरिकतर्फको प्रतिशत बढाउन माग गरेका छन् । कार्यदलले १५ दिनको समयाअवधी पाउने छ ।

"ऐनमा परीक्षा वा गोल्डेन ह्यान्डसेक एक रोज्नु पर्ने थियो । अब उहाँहरुको माग अनुसार परीक्षा दिने र असफल भए उपचार खर्चसहित गोल्डेन ह्यान्डसेक पाउने भएका छन् ।" आठौं संशोधनमा परीक्षामा सामेल हुन नचाहनेले सेवा अवधिका आधारमा बढीमा रु १२ लाखसम्म सुविधा पाउने उल्लेख छ ।

शिक्षक विज्ञापनको पाठ्यक्रम, प्रश्नपत्र ग्रीड र परीक्षा लगायतमा सुधार गर्न गृहकार्य गर्ने सहमति पनि सरकार र आन्दोलनरत अस्थायी शिक्षकहरूबीच भएको छ ।

cgzg cGTo

सहमतिलगत्तै शिक्षा मन्त्रालयका सचिव शान्तबहादुर श्रेष्ठले अनशनस्थलमा पुगी अनशनकारीलाई जुस खुवाई अनशन तोडाएका थिए । सङ्घर्ष समितिका अध्यक्ष हेमनाथ चौलागाईंले आफूले मागेभन्दा बढी प्राप्ति भएको भन्दै समयमा कार्यान्वयन हुनुपर्नेमा जोड दिए ।

जुस खाएपछि अनशनमा बसेका मध्येका एक शिक्षक कलावती जोशीले सहमतिको शीघ्र कार्यान्वयन हुनुपर्ने प्रतिक्रिया दिए ।

sIl cem}c ;Gt16

शिक्षक नेताहरूबीचको सहमतिलाई अनशनस्थलमा उपस्थित कतिपय अस्थायी शिक्षकले भने विरोध गरेका छन् । उनीहरूले अनशन तोडाउन खोज्दा दरबन्दी समायोजन भन्ने बुँदा अस्पष्ट र झुक्याउने खालको भएकाले वार्ता समितिले धोका दिएको बताए ।

जुस खुवाएपछि शिक्षा सचिवले बोल्ने कार्यक्रम रहे पनि उनीहरूले सहमति मान्दैनौं भनी नाराबाजी गरेपछि कार्यक्रमबीचमै अन्त्य भएको थियो ।

चेपाङ समुदायमा एमाले पहिलो शक्ति

पहिलो चरणमा भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा सीमान्तकृत चेपाङ समुदायमा नेकपा एमाले पहिलो शक्ति बनेको छ । चेपाङ समुदायबाट निर्वाचित ६४ जना जनप्रतिनिधि मध्ये नेकपा एमालेले २६ स्थानमा जित हात पारेको छ । दोस्रो स्थानमा रहेको कांग्रेसले २० र माओवादी केन्द्रले १८ स्थानमा जितेका छन् । ६४ जना जनप्रतिनिधि मध्ये वडाध्यक्षसहित ५६ जना प्रत्यक्ष निर्वाचित हुन् भने ८ जना नगर तथा गाउँ परिषद सदस्य हुन् । ८ जना गाउँ तथा नगरपरिषद सदस्य मध्ये ४ जना एमालेका, २ जना कांग्रेस र २ जना माओवादीबाट निर्वाचित भएका छन् ।

गजुरी गाउँपालिका धादिङबाट एमालेकी शोभा चेपाङ, राप्ती नगरपालिका चितवनबाट पहलमान चेपाङ, माडी नगरपालिकामा चितवनबाट जगराम चेपाङ परिषद सदस्य बनेका छन् ।

यस्तै माओवादी केन्द्रबाट इच्छाकामना गाउँपालिकामा भद्रबहादुर चेपाङ र गण्डकी गाउँपालिका गोरखामा भगवती चेपाङ परिषद सदस्य निर्वाचित बने । कांग्रेसबाट परिषद सदस्यमा कैलास गाँउपालिका मकवानपुरबाट श्याम चेपाङ र राक्सिराङ गाउँपालिकाबाट बसन्त चेपाङ निर्वाचित भएका छन् । निर्वाचित चेपाङ जनप्रतिनिधि मध्ये ४४ जना पुरूष छन् भने २० जना महिला छन् । वडाध्यक्ष सबै पुरुष हुन् ।

rI\fªaf6 !! hgf j8f\olf

गत बैशाख ३१ गते पहिलो चरणमा भएको स्थानीय तह निर्वाचनमा चेपाङ समुदायबाट ११ जना वडाध्यक्ष बिजयी भएका छन् । चेपाङ समुदायको सघन बसोबास रहेको चितवन, धादिङ, गोरखा र मकवानपुरका बिभिन्न स्थानीय तहबाट चेपाङ वडाध्यक्षहरू बिजयी भएका हुन् । चितवनका इच्छाकामना गाउँपालिका २ जना, राप्ती नगरपालिका २ जना र कालिका नगरपालिकामा १ जना गरी ५ जना, धादिङको गजुरी गाउँपालिकामा १, गोरखाको शहिद लखनथापा गाउँपालिकामा १ र मकवानपुरको राक्सिराङ गाउँपालिकाबाट ४ जना वडाध्यक्ष बिजयी भए । एमालेबाट ५ जना वडाध्यक्ष, १७ जना वडासदस्य र ४ जना परिषद सदस्य निर्वाचित बनेका छन् ।

यस्तै कांग्रेसबाट ४ जना वडाध्यक्ष, १४ जना वडा सदस्य र २ जना परिषद सदस्य निर्वाचित बने । माओवादीबाट २ जना वडाध्यक्ष, १४ जना वडासदस्य र २ जना परिषद सदस्य निर्वाचित भएका छन् ।

ईच्छाकामना गाउँपालिकाको वडा नम्बर २ मा नेकपा एमाले उम्मेदवार बनेका पञ्चबहादुर प्रजा चेपाङ, ईच्छाकामनाकै वडा नम्बर ६ मा एमालेका भूपेन्द्र प्रजा, कालिका नगरपालिका वडा नम्बर ११ मा एमालेका कृष्णबहादुर प्रजा चेपाङ विजयी भए । राप्ती नगरपालिका वडा नम्बर १३ मा नेकपा एमालेका सुर्य प्रजा चेपाङ, राक्सिराङ ६ मा एमालेका सिंहलाल चेपाङ विजयी भए ।

यस्तै, नेपाली कांग्रेसबाट चितवनको राप्ती नगरपालिका वडा नम्बर १२ मा अर्जुन प्रजा चेपाङ, राक्सिराङ गाँउपालिका वडा नम्बर ७ कुलबहादुर चेपाङ, राक्सिराङ वडा नम्बर ८ मा रामकृष्ण चेपाङ, गजुरी गाउँपालिका ४ धादिङमा सुरेन्द्र चेपाङ विजयी भएका छन् ।

माओवादीबाट राक्सिराङ गाउँपालिका वडा नम्बर ५ मा चन्द्रसिंह चेपाङ र गोरखाको शहिद लखनथापा गाउँपालिकाबाट कृष्णबहादुर चेपाङ विजयी भए । चेपाङ समुदायबाट १६ जना वडाध्यक्षका उम्मेदवार बनेका थिए । चितवन जिल्लामा चेपाङ समुदायबाट ८६ जना उमेदवार थिए । चेपाङहरूकै नामबाट नामाकरण गरिएको धादिङको बेनिघाट रोराङ गाउँपालिकामा भने चेपाङबाट एकजना पनि वडाध्यक्ष बिजयी भएनन् । रोराङको वडा नम्बर ८ मा कांग्रेसले चेपाङ उम्मेदवार बनाएको भएपनि उनी पराजित बने । अन्य पार्टीले चेपाङलाई वडाध्यक्षको उम्मेदवार बनाएनन् ।

चन्द्रागिरि हिल्स लिमिटेडको प्रवर्द्धन भिडियो सार्वजनिक

चन्द्रागिरि हिल्स लिमिटेडले व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि टेलिभिजन विज्ञापन सामग्री सार्वजनिक गरेको छ । विज्ञापन सामग्रीमा महजोडी कलाकार मदनकृष्ण श्रेष्ठ र हरिबंश आचार्यका साथसाथै दीपकराज गिरी र दीपाश्री निरौलाको अभिनय रहेको छ ।

उक्त प्रवर्द्धनात्मक भिडियोको निर्देशन तथा परिकल्पना दिनेश डीसीले गरेका हुन् । बालकलाकार अनुरोध अधिकारी, निमिशा ढकाल, शैबी ढकाल र सफल झाको प्रस्तुती रहेको विज्ञापन सामग्री बुधबार चन्द्रागिरिमा आयोजित एक औपचारिक समारोहकावीच चन्द्रागिरि हिल्स लिमिटेडका अध्यक्ष, संचालकहरू र कलाकारहरूले संयुक्तरूपमा सार्वजनिक गरेका छन् ।

प्रवर्द्धनात्मक भिडियो सार्वजनिक कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै चन्द्रागिरि हिल्स एवम् आइएमई ग्रूपका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले नेपालका ख्यातीप्राप्त चार कलाकारहरूको अभिनय रहेको विज्ञापन भिडियो बनाउन पाउदा खुशी लागेको बताए ।

कम्पनीका संचालक मिनबहादुर गुरूङ्गले चन्द्रागिरि हिल्स लिमिटेडले पर्यटन प्रवर्द्धन र रोजगारी सिर्जनागर्न महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको धारणा व्यक्त गरे । संचालक हेमराज ढकालले कुलग्राहस्थ उत्पादनमा करिव ३ प्रतिशत मात्र योगदान पुऱ्याउँदै आएको पर्यटन क्षेत्रको योगदान बढाउन केबलकार सहित निर्माण भएको चन्द्रागिरि हिल्स परियोजनाले पनि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास व्यक्त गरे ।

संचालक अम्बिका प्रसाद पौडेलले स्वागत गर्दै चन्द्रागिरिको धार्मिक, ऐतिहासिक र पर्यटकीय महत्वको विषयमा प्रकाश पारेका थिए । विज्ञापन भिडियोमा अभिनय गरेका कलाकार मदन कृष्ण श्रेष्ठ र हरिवंश आचार्यले नेपालको प्रतिष्ठित व्यवसायिक समूहले ऐतिहासिक, धार्मिक र पर्यटकीय स्थलको प्रर्वद्धन गर्न गरेको प्रयासमा आफूहरूले अभिनय गर्न पाउदा खुसि लागेको बताए ।

कलाकारद्वय दिपकराज गिरी र दिपाश्री निरौलाले चन्द्रगिरि हिल्सको स्थापनाले चन्द्रागिरिको स्थानीय आर्थिक गतिविधिमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको बताए । ऐतिहासिक, साँस्कृतिक तथा प्राकृतिक महत्व बोकेको चन्द्रागिरि डाँडामा यस कम्पनीले भालेश्वर महादेव मन्दिर, सत्तल, भ्यू टावर, चिल्ड्रेन पार्क र सेमिनार हल लगायतका पूर्वाधार निर्माण गरेर चन्द्रागिरि डाँडालाई एकीकृत पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिरहेको छ ।

हेटौंडामा करोडको स्वीमिङ पुल बन्यो

हेटौंडा फुटसल एण्ड स्वीमिङ सेन्टर प्रालिले हेटौंडामा करिब तीन करोड २५ लाख रूपियाँ लगानी गरेर फुटसल र स्वीमिङ पुल सञ्चालनमा ल्याएको छ ।

हेटौंडा–४ स्थित कमलडाँडामा गतवर्ष फुटसल सञ्चालनमा ल्याएको प्रालिले यसवर्ष स्वीमिङ पुल सञ्चालनमा ल्याएको हो । स्वीमिङ पुल विधिवत्रूपमा ९ असारबाट सञ्चालनमा संचालन भएको छ । 'फुटसलसँगै हेटौंडामा स्वीमिङ पुलको आवश्यकता पुलमा एकहप्तसम्मको पौडी प्रशिक्षणको व्यवस्था पनि गरिएको छ ।

हेटौंडाका स्वीमिङ पुलमा ताजा पानीका लागि फिल्टर हुने सिस्टम बनाइएको छ । स्वीमिङ पुलमा बालबालिका र वयस्कका लागि छुट्टाछुट्टै पुलको व्यवस्था गरि एको छ । सानाका लागि १ सय ५० र ठूलाका लागि २ सय टिकट दर कायम गरिएको छ । साँझपख स्वीमिङका लागि लाइटको समेत व्यवस्था गरिएको छ । स्वीमिङ पुलमा एक हप्तासम्मको

रहेका कारण हामीले सञ्चालनमा ल्याएका हौं', प्रालिका अध्यक्ष यम सिलवालले बताए । प्रालिले मंगलबार पत्रकार सम्मेलन आयोजना गर्दै स्वीमिङ पुलको प्राविधिक पक्षबारे जानकारी गराएको थियो । 'हेटौंडामा रहेका अन्य स्वीमिङ पुलमा खाल्डो खनेर पानी भर्ने गरी स्वीमिङ पुल निर्माण गरिएको छ । प्रालिद्वारा सञ्चालित स्वीमिङ पुलमा भने खाल्डो नखनी वाल उठाएर सदैव ताजा पानी चलायमन हुने गरी निर्माण गरिएको छ', उनले भने । स्वीमिङ पौडी प्रशिक्षणको व्यवस्था पनि गरिएको छ । हाल हेटौंडाका तीनवटा विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई तालिम दिइरहेको अध्यक्ष सिलवालले जानकारी दिए । 'मनोरञ्जनका लागि मात्रभन्दा पनि व्यवसायिक खेलाडी उत्पादन गर्ने हाम्रो अर्को लक्ष्य हो', अध्यक्ष सिलवालले काठमाडौंमा पनि व्यवसायिक फुटसल र स्वीमिङ सञ्चालनमा ल्याएको अनुभव आफूसँग रहेको बताए ।

थाहा नगरपालिकाको सूचना Û

थाहा नगरपालिका अन्तर्गत रहेका (साविक दामन, पालुङ र बज्रवाराही गाविस) मा विभिन्न पेशा व्यवशाय गरी रहनु भएका व्यवशायीहरुले नगरपालिकामा व्यवशाय दर्ता नगरी संचालन गरिरहेको पाइएकोले त्यस्ता व्यवशायीहरुले नगरपालिकामा व्यवशाय दर्ता गरी नगरपालिकाबाट दर्ता प्रमाणपत्र लिएर मात्र संचालन गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ । साथै, व्यवशाय दर्ता गरी संचालन गरिरहेका व्यवहायीहरुले आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ को लागि नगरपालिकामा आई आफ्नो व्यवशाय नवीकरण गरेर मात्र संचालन गर्नुहुन यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

थाहा नगरपालिका
gu/ sfo{kflnsf
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

थाहा नगरपालिकाको सूचना Û

थाहा नगरपालिकाको आयोजना तथा महिला तथा बालबालिका कार्यालय मकवानपुरको समन्वयमा अपाङ्ग परिचयपत्र वितरणका लागि तथ्याङ्क आवश्यक परेकोले थाहा नगरपालिकामा स्थायी बसोबास गर्दै आउनुभएका नगरबासीहरु मध्ये आफू अपाङ्ग भई नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अपाङ्ग परिचयपत्र प्राप्त गर्नबाट वञ्चित भएका व्यक्तिहरुले आ–आफ्नो वडा कार्यालयमा गई आफ्नो परिचय खुल्ने कागजात सहित नाम टिपाउनु हुन यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

yk hfgsf/Lsf]nflu

थाहा–१ र २ दिनेश महर्जन	९८४५२९४६३९
थाहा–३, ४ र ५ पाल्साङ लामा	९८४५८१६२४१
थाहा–६ सुनिल लामिछाने	९८४५२९५६०३
थाहा–७ र ८ चन्द्र बहादुर थिङ	९८४५०७०५३८
थाहा–९ र १० गुण बहादुर केसी	९८५५०६८७५९
थाहा–११ र १२ पूर्ण गोले	९८५५०६९९३८

थाहा नगरपालिका
gu/ sfo{kflnsf
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

अनलाईनबाटै

ufpB/sf va/, caljZje/

www.bikaskhabar.com

लगअन गर्नुहोस् ।

'तपाई जहाँ, विकासखबर त्यहाँ'
दैनिक कुर्नै पर्दैन
पलपलको खबर....

विकासखबर डट.कम.
इमेल:
bikaskhabar@gmail.com

● ljsf; ldl8ofsf nflu k|sfzs :सुरजकुमार भुजेल (९८५५०६८६९५)● k|aGw lgb{z÷;Dkfbs : कुमार नेगी (९८५५०६८०७०)● ;dfrf/ ;Dk|]s : अशोकसुजन श्रेष्ठ (९८५५०६८३५३)● sfof{no : थाहा–८, मकवानपुर● d'b|0f : श्रेया अफसेट प्रेस हेटौंडा ● O{d]n : bikaskhabargmail.com